

**LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING**

till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag angående ändring av landskapslagen om polisverksamheten,
- 2) landskapslag angående ändring av 9 § landskapslagen om eggvapen, samt
- 3) landskapslag angående ändring av 11 § landstingsordningen för landskapet Åland.

**Allmän motivering**

Polisverksamheten i landskapet regleras, förutom i 19 § 2 mom. självstyrelselagen, i förordningen om handhavande av rikets allmänna lokalförvaltning och om polisväsendet i landskapet Åland (FFS 184/80). I förordningens 3 § anges de uppgifter som skall handhas av statens polisförvaltning. De befogenheter och åligganden som tillkommer respektive åvilar landskapets polis anges i landskapslagen om polisverksamheten (10/71), nedan kallad polislagen.

I polislagen ingår bestämmelser om polisens rätt att i vissa fall använda tvångsmedel för att fullgöra sina uppgifter. Sålunda finns det t.ex. bestämmelser om befogenheter för polisman att i vissa fall stanna fordon och om rätt att gripa och tillfälligt hålla i förvar person som direkt äventyrar allmän ordning och säkerhet.

Bestämmelserna om förundersökning och om användning av tvångsmedel har genomgått betydande förändringar i och med ikraftträdandet av förundersökningslagen (FFS 449/87) och tvångsmedelslagen (FFS 450/87). En sådan förändring är att beslut om häktning fattas av domstol och inte som tidigare av en häktningsberättigad polisman. Polisen kan dock under vissa särskilt angivna omständigheter, som förberedande åtgärd, anhålla person som misstänks för brott. Genom lagstiftningsreformen har även tiderna för förhör, anhållande och häktning förkortats.

Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör bestämmelserna om tvångsmedel i polislagen anpassas till förundersökningslagen och tvångsmedelslagen. Därutöver föreslås på liknande grunder ändringar i landskapslagen om eggvapen (4/78) och i landstingsordningen för landskapet Åland (11/72).

### Detaljmotivering

Landskapslagen angående ändring av landskapslagen om polisverksamheten

5 §. Enligt bestämmelserna i gällande 5 § 2 mom. är envar skyldig att legitimera sig eller att på annat sätt lämna uppgifter om sin identitet när polisman i tjänsteuppdrag kräver detta. Sådan identitetskontroll görs när misstanke om brott föreligger eller när det annars är nödvändigt för att polisen skall kunna fullgöra sina uppgifter. Som bestämmelserna för närvarande är utformade framgår dock inte detta utan skyldigheten att legitimera sig gäller generellt. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör bestämmelserna ändras så att polisens befogenheter inskränks till de fall där orsak till identitetskontroll finns. Således skall skälet till varför identitetskontroll görs alltid kunna anges av polisman. I övrigt överensstämmer bestämmelserna i huvudsak med bestämmelserna i gällande lag, dock så att förundersökningslagens bestämmelser om maximitider för förhör beaktats.

16 §. Bestämmelserna i de föreslagna 1 och 2 mom. överensstämmer i sak med bestämmelserna i gällande 16 §, dock så att polisväsendets omorganisation år 1980 och bestämmelserna i tvångsmedelslagen beaktats.

De föreslagna bestämmelserna i 3 mom. överensstämmer i sak med bestämmelserna om maximitider för förhör i förundersökningslagen.

20 och 22 §§. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer i sak med bestämmelserna i 23 § 2 mom. gällande lag, vilket föreslås upphävt.

22a och 22b §§. De befogenheter för polisman som ges i de föreslagna bestämmelserna härrör från bestämmelser i förundersökningslagen och tvångsmedelslagen. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör bestämmelserna intas i polislagen så att enhetliga regler skapas vad avser polisens befogenheter i aktuellt hänseende.

Landskapslagen angående ändring av 9 §  
landskapslagen om eggvapen

I landskapslagen om eggvapen finns det bland annat bestämmelser om inskränkningar i rätten att inneha och saluhålla farliga eggvapen. Med farliga

eggvapen avses t.ex. dolkar, stiletter och svärd samt också knogjärn och liknande tillhyggen. Farligt eggvapen som beslagtats skall enligt huvudregeln i lagens 8 § dömas förbrutet till staten. Bedöms det redan då vapnet beslagtats sannolikt att vapnet kommer att dömas förbrutet till staten och är vapnet av mindre värde får häktningsberättigad tjänsteman, enligt gällande bestämmelser, bevisligen förstöra eller låta förstöra vapnet. Sedan den 1 januari 1989 tillkommer rätten att häkta enbart domstol. Därför bör bestämmelserna i 9 § ändras så att befogenheten att förstöra farligt eggvapen skulle tillkomma anhållningsberättigad tjänsteman.

L a n d s k a p s l a g e n o m ä n d r i n g a v 11 § l a n d s t i n g s o r d n i n g e n f ö r l a n d s k a p e t Å l a n d

Enligt 11 § landstingsordningen skall anmälan till landstingets talman genast göras om landstingsman häktas under pågående landsting. Bestämmelsen motiveras av talmannens intresse av att omedelbart erhålla kännedom om att landstingsman berövats friheten under tid då landstinget är samlat till session. Eftersom det bör anses vara av lika stor vikt att talmannen omgående får kännedom om ett beslut om anhållande av landstingsman föreslår landskapsstyrelsen att bestämmelsen kompletteras till denna del. I riket har liknande lagstiftningsåtgärder vidtagits vad beträffar anhållande och häktning av riksdagsman (FFS 457/87).

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g  
angående ändring av landskapslagen om polisverksamheten

I enlighet med landstingets beslut  
**upphävs** 23 § landskapslagen den 6 april 1971 om polisverksamheten (10/71),  
**ändras** 5 § 2 mom. och 16 § samt  
**fogas** till 20 § ett nytt 3 mom. och till 22 § ett nytt 3 mom., varvid nuvarande  
3 mom. blir 4 mom., samt till lagen nya 22a och 22b §§, som följer:

5 §

Envar är skyldig att lämna uppgifter om sin identitet när polisman i tjänsteuppdrag av godtagbar orsak förhör sig därom. Polisman har härvid rätt att för

identifiering gripa den som är okänd och vägrar lämna sådana upplysningar eller den som ger sådan uppgift om sin identitet som kan antas vara falsk. Den som gripits skall genast frigges när han har identifierats, dock senast 24 timmar efter gripandet.

16 §

Om det för att fullgöra uppgift som hör till polisens verksamhetsområde är nödvändigt att förhöra någon, är denne skyldig att på kallelse av polisen infinna sig till förhör.

Om den som kallats till förhör utan godtagbar orsak underlåter att infinna sig får han på skriftligt förordnande av anhållningsberättigad tjänsteman hämtas till förhör. Polisman får gripa den som enligt förordnande därom skall hämtas.

Den som kallats eller hämtats enligt 1 eller 2 mom. får inte hållas under längre tid än nödvändigt och högst sex timmar åt gången. Den som förhörts får inte utan särskild orsak åläggas att infinna sig på nytt eller hämtas till förhör under de följande 12 timmarna.

20 §

-----

Den som gripits med stöd av 1 eller 2 mom. får hållas i förvar endast så länge som det finns risk för att han äventyrar ordningen eller säkerheten eller så länge det kan antas att han sannolikt kommer att begå brott, dock högst 24 timmar från gripandet.

22 §

-----

Den som gripits med stöd av 1 eller 2 mom. får hållas i förvar endast så länge som det finns risk för att han stör ordningen eller äventyrar säkerheten, dock högst 24 timmar från gripandet.

-----

22a §

Polisman får gripa person som enligt efterlysningen skall anhållas, häktas eller tas i förvar.

Är någon efterlyst enligt annan än i 1 mom. avsedd efterlysning skall han på uppmaning omedelbart följa polisman till polisstationen eller något annat ställe där de åtgärder som nämns i efterlysningen kan vidtas. Hörsammar han inte upp-

maningen får polismannen gripa honom. Den efterlyste är, om annat inte stadgas, skyldig att stanna kvar endast så länge att de åtgärder som efterlysningen förutsätter hinner vidtas, dock högst sex timmar efter det han anlände till polisstationen eller annat ovan nämnt ställe.

22b §

Polisman får i samband med gripande, anhållande, häktning, tagande i förvar eller en handräckningsåtgärd som riktar sig mot någons frihet visitera den som åtgärden gäller för att förvissa sig om att han inte medför föremål med vilka han kan äventyra förvaringen eller vålla skada för sig själv eller andra, eller för att eftersöka handling som behövs för att identifiera honom.

I 1 mom. avsedda föremål skall tas ifrån den som visiteras. Föremålen skall ges tillbaka när han släpps fri, om det inte finns lagligt hinder häremot.

---

L a n d s k a p s l a g  
angående ändring av 9 § landskapslagen om eggvapen

---

I enlighet med landstingets beslut **ändras** 9 § landskapslagen den 17 mars 1978 om eggvapen (4/78) som följer:

9 §

Anhållningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra i 8 § avsett, mindre värdefullt, eggvapen om det är sannolikt att det kommer att dömas förbrutet till staten.

---

L a n d s k a p s l a g  
om ändring av 11 § landstingsordningen för landskapet Åland

---

I enlighet med landstingets beslut, tillkommet i den ordning 55 § landstingsordningen för landskapet Åland föreskriver, **ändras** 11 § landstingsordningen för landskapet Åland av den 2 februari 1972 (11/72) som följer:

11 §

Anhålls eller häktas landstingsman under pågående landsting skall därom genast anmälas hos landstingets talman.

---

Mariehamn den 17 april 1989

L a n t r å d

Sune Eriksson

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson